

Якими документами регулюється встановлення педагогічного навантаження вчителів загальноосвітніх навчальних закладів?

Чи є особливості встановлення педагогічного навантаження вчителів початкових класів?

Питання встановлення педагогічного навантаження вчителів врегульовано рядом законодавчих та нормативно-правових актів.

Відповідно до статті 25 Закону України «Про загальну середню освіту» від 13 травня 1999 року № 651-XIV (із змінами та доповненнями) педагогічне навантаження вчителя включає 18 навчальних годин протягом навчального тижня, що становлять тарифну ставку, а також інші види педагогічної діяльності у такому співвідношенні до тарифної ставки:

класне керівництво — 20-25 відсотків;

перевірка зошитів — 10-20 відсотків;

завідування:

майстернями — 15-20 відсотків;

навчальними кабінетами — 10-15 відсотків;

навчально-дослідними ділянками — 10-15 відсотків.

Розміри та порядок встановлення доплат за інші види педагогічної діяльності визначаються Кабінетом Міністрів України.

Згідно з пунктом 64 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15 квітня 1993 року № 102 (із змінами та доповненнями), тривалість педагогічної (викладацької) роботи вчителя для встановлення та виплати йому ставки заробітної плати складає 18 годин на тиждень. У цьому ж пункті зазначено, що ставки заробітної плати вчителів, як і ряду інших педагогічних працівників, встановлюються, виходячи із затрат робочого часу у астрономічних годинах (60 хвилин). Короткі перерви, передбачені між уроками, є робочим часом педагогічного працівника.

Тривалість уроків у загальноосвітніх навчальних закладах визначена статтею 16 Закону України «Про загальну середню освіту», пунктом 43 Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 778, пунктом 4.9 Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН, затверджених Постановою Головного державного санітарного лікаря України від 14 серпня 2001 року № 63, погоджених листом Міністерства освіти і науки України 05 червня 2001 року № 1/12-1459.

Відповідно до зазначених документів тривалість уроків у загальноосвітніх навчальних закладах становить: у перших класах — 35 хвилин, у других – четвертих класах — 40 хвилин, у п'ятих – одинадцятих (дванадцятих) класах — 45 хвилин.

Варто зазначити, що пунктом 5 статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» та частиною 2 пункту 43 Положення про загальноосвітній навчальний заклад передбачено можливість зміни встановленої тривалості уроків, що допускається за погодженням з відповідними органами управління освітою та органами державної санітарно-епідеміологічної служби.

Різниця у часі навчальних годин перших – четвертих класів обов'язково обліковується та компенсується проведенням додаткових, індивідуальних занять та консультацій з учнями.

Тривалість перерв між уроками визначена пунктом 46 Положення про загальноосвітній навчальний заклад, у якому зазначено наступне: тривалість перерв між уроками встановлюється з урахуванням потреби в організації активного відпочинку та харчування учнів, але не менш як 10 хвилин, великої перерви (після другого або третього уроку) — 20 хвилин.

Згідно з пунктом 9.7 ДСанПіН тривалість перерв між уроками для учнів першого класу має бути не меншою, ніж 15 хвилин, для усіх інших класів — 10 хвилин; великої перерви (після 2-го уроку) — 30 хв. Замість однієї великої перерви можна після 2-го та 3-го уроків влаштувати 20-хвилинні перерви.

У зв'язку із запровадженням з 1 вересня 1999/2000 навчального року зазначеної вище тривалості уроків у початкових класах Міністерством освіти України було направлено на місця відповідний лист від 27 жовтня 1999 року № 1/9-419 «Про тривалість уроків у початкових класах».

У листі, зокрема, зазначено, що з метою створення сприятливих умов для організації відпочинку молодших школярів та збереження чинної норми педагогічного навантаження вчителів відповідно збільшується тривалість перерв між уроками. У цьому випадку додатковий облік та компенсація навчального часу не здійснюється.

У початкових класах тривалість уроків не може перевищувати встановлених законом норм. Для збереження сумарного навантаження в астрономічних годинах учнів (навчального) та вчителів (педагогічного) при зменшенні тривалості уроків допускається збільшення кількості занять (наприклад, замість 3 уроків по 40 хвилин можна проводити 4 уроки по 30 хвилин) або навчальних днів.

Збільшення кількості уроків у зв'язку із скороченням їх тривалості не повинно призводити до зміни педагогічного навантаження вчителів, встановленого при тарифікації.

Зменшення тривалості уроків без збереження сумарного навчального навантаження учнів обов'язково обліковується та компенсується проведенням додаткових, індивідуальних занять та консультацій з учнями. Облік таких занять ведеться у класному журналі на спеціальній сторінці, де фіксується дата, тривалість, тема додаткового заняття або консультації та ставиться підпис вчителя.